596/00

Den 13. juni 2000 blev i sag nr. 51.737:

xxxxxxx xxxxxx xxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxxxx

mod

Pensionskassernes
Administration A/S
Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Pensionskassen for Sygeplejersker c/o Pensionskassernes Administration A/S, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at udbetale invalideydelser.

Af klagerens advokats stævningsudkast i sag mod selskabet fremgår: "**SAGSFREMSTILLING:** Sagen handler om, hvorvidt sagsøger er berettiget til at få helbredsbetinget invalidepension i h.t. den tegnede pensionsordning. Sagsøgeren, der er en nu 49-årig forhenværende sygeplejerske, der i januar 1996 og i juli 1997 har været impliceret i et trafikuheld, hvor hun i begge uheld pådrog sig piskesmældslæsion. Hun har forsøgt at passe arbejde og indtage andre arbejdsfunktioner, dog uden held, således at hun i 1998 blev afskediget. Hun har derfor søgt social pension. Der vedlægges vedtægter … Der anføres følgende i vedtægterne: *'§ 14. Medlemmer som ikke er alderspensionerede, har ret til invalidepension efter ansøgning hvis*

1) *erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykke skønnes nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne,*

2) *nedsættelsen af erhvervsevnen er af en vis varighed,*

3) *bidragsbetaling er ophørt, og*

4) medlemmet ikke er fyldt 65 år.

stk. 2. Invalidepensionen er af samme større som alderspensionen, beregnet ud fra forventet uændret bidragsbetaling frem til alder 65 år.'

og ved skrivelse af 2. juli 1998 … har sagsøgte nægtet at udbetale pension, idet man ikke skønnede, at betingelserne herfor var til stede. Dette afslag blev siden gentaget overfor sagsøgerens advokat. Dette til trods for, at sagsøgeren har gennemgået forskellige undersøgelser, bl.a. har hun den 2. september 1997 været hos overlæge, specialist i neurokirurgi O.F., der i sin erklæring … anfører følgende: *'Undersøgtes tilstand er fortsat præget af de gener der kan føres tilbage til ulykken 01.01.96, idet hun forinden ikke havde lign. Generne er forenelige med at være følger efter denne ulykke. På nuværende tidspunkt ca. 1½ år efter ulykken, må tilstanden betragtes som blivende, idet jeg ikke mener at yderligere behandlinger har udsigt til at bedre hendes tilstand. Der er således tale om et vist mén og hertil kommer et erhvervsevnetab indenfor ryg- og nakkebelastende erhverv. Jeg mener derfor ikke, at det er realistisk at tro at hun vil kunne genoptage sit tidl. arbejde som hjemmesygeplejerske på fuld tid, men mener ikke at det kan udelukkes, at hun vil kunne klare sit arbejde på deltid og vil derfor anbefale, at hun får mulighed for at prøve at klare sit arbejde på deltid og samtidig tage stilling til evt. øgning af timetallet. Jeg mener derfor heller ikke at der i øjeblikket kan fastsættes noget sikkert erhvervsevnetab, slet ikke indenfor ethvert erhverv.'* I forbindelse med sagen blev sagsøgte afskediget og indledte en offentlig pensionssag og i den forbindelse udfærdigede læge, H.J. den 12. marts 1998 en statusbedømmelse … hvor han anfører følgende: *'Det drejer sig om en 47 årig sygeplejerske, som har været ude for 2 biluheld, henholdsvis i ja. 1996 og juli 1997 med kraftig påvirkning af nakken i begge tilfælde. Siden da har pt. haft smerter fra nakke skuldermusklerne og efterhånden ned i den øverste del af ryggen. Pt. har været sygemeldt i lange perioder, og der har en overgang været mistanke om discusprolaps. MR-scanning aug. 1996 viste dog normale forhold.'* Endvidere har sagsøgeren været på Aalborg Sygehus, hvor hun er blevet undersøgt af overlæge G.G.R., der anfører følgende … *'Patienten har følger efter cervikal whiplash, degenerative forandringer cervikalt med rodirritation ud i højre overekstremitet. Man kan diskutere indikation for ny MR-skanning ,da tilstanden er forværret efter undersøgelse i 1996, da patienten har været udsat for nyt traume. Patienten ønsker dog ikke operation, hvorfor*

der ikke er indikation for MR-skanning. Det er også tvivlsomt, om der vil kunne findes noget. Patienten har været gennem relevant behandling uden større effekt. Der tilrådes fortsat palliativ fysioterapi. Der er varigt mén efter ulykken, og der foreligger et væsentligt og varigt erhvervsevnetab.' Efterfølgende har sagsøgte på ny anmodet om speciallægeerklæring … der er udarbejdet af overlæge, specialist i neurokirurgi O.F., der den 20. oktober 1998 anfører følgende: *'Med undtagelse af synsgenerne som kan henføres til den retinale blødning er de øvrige gener opstået efter den beskrevne ulykke. Der er ikke grund til at tro at yderligere behandling vil have nogen effekt på tilstanden, som jeg må anse som blivende. Der har været forsøgt afprøvning indenfor forskellige former for hendes arbejde både med vekslende tid samt under betydelig skånende omstændigheder fysisk. Hun har ikke været i stand til at klare dette arbejde, hun er blevet fyret og skal fra 1.11 modtage sygedagpenge. Under hensyntagen til det beskrevne forløb mener jeg ikke at der er grund til at tro at hun vil være i stand til at påtage sig andre former for erhvervsarbejde, ej heller på nedsat tid, idet hun har afprøvet skåneforhold. Hendes erhvervsevne må derfor skønnes nedsat indenfor ethvert erhverv og efter det beskrevne forløb må erhvervsevnen efter min bedømmelse skønnes nedsat med i hvert fald 2/3.'* Endvidere har sagsøgeren været på Aalborg Sygehus, øjenafdelingen i anledning af, at de 2 piskesmældstraumer/whiplashtraumer har påført synsnedsættelser, og i den anledning er der udfærdiget rapport den 25. januar 1999 … der anfører følgende: *'48-årig sygeplejerske, der i januar 1996 og igen i juli 1997 var udsat for to whiplashtraumer i forbindelse med bilulykker. I efteråret 1996 fik hun en central venetrombose i højre retina og har herefter haft permanent synsnedsættelse på højre øje, hvor synsstyrken nu er reduceret til 0,40 med optimal korrektion, og denne tilstand må nu betragtes som værende stationær. På venstre øje har hun i november 1998 haft et vasospastisk tilfælde med forbigående synsnedsættelse, og dette faldt tilsyneladende sammen med en periode, hvor hendes hypertension var dårligere reguleret. Der har ikke siden været lignende tilfælde, og synsstyrken og synsfeltet er ved dagens undersøgelse normal på venstre øje. Hendes aktuelle klager over støj og lysoverfølsomhed, hurtig udtrætning ved læsning samt nedsat koncentrationsevne og svigtende korttidshukommelse er alle symptomer, som næsten konstant fremføres af mange patienter, der har været udsat for whiplashtraumer. I en del tilfælde forsvinder eller mindskes symptomerne med tiden, men der kan gå flere år, og man har ikke mulighed for det enkelte tilfælde at forudsige, hvordan det vil gå. Et andet problem er, at alle undersøgelser inkl. CT- og MR-scanning,*

som regel er normale.' Betingelserne efter policevilkårene er, at erhvervsevnen af helbredsmæssig årsag er varigt nedsat med 2/3 af den fulde erhvervsevne. Det gøres således i sagen gældende, at sagsøgeren opfylder policebetingelserne for at oppebære helbredsbetinget førtidspension, idet det er godtgjort af ovennævnte lægeerklæringer, at erhvervsevnen er nedsat med 2/3. Endvidere gøres det gældende, at sagsøgte er forpligtet til selvstændigt at vurdere erhvervsevnenedsættelsen."

Selskabet har i skrivelse af 2/12 1999 anført: "***2 speciallægeerklæringer fra samme læge*** Overlæge O.F. har udarbejdet 2 speciallægeerklæringer, dels den 2. september 1997 … og dels den 20. oktober 1998 … Da disse 2 erklæringer er centrale, dels for advokat H., dels for pensionskassens bedømmelse, er de 2 erklæringer kopieret sammen, så det er muligt at overskue og sammenholde indholdet i erklæringerne … Nedenfor er beskrevet, hvor den seneste erklæring afviger fra den første erklæring: **Socialt:** Det oplyses, at K.L.G.N. i september 1997 var sygemeldt men havde ønske om at forsøge at klare nogen arbejdsfunktioner evt. på deltid. **Aktuelle:** Det oplyses, at K.L.G.N. har gået til intensiv fysioterapeutisk behandling fra april 1998 til september 1998, og at hun fra medio april til medio juli følte en vis bedring, samt at hun har fået det ringere, efter at hun er stoppet med denne behandling. **Aktuelle klager:** I erklæringen fra 1997 klager K.L.G.N. over smerter/hovedpine, manglende koncentrationsevne, synsforstyrrelser og at humøret er påvirket. I 1998 klages der yderligere over:

- at hun helst ikke kører ret meget i bil
- at hun sover dårligt om natten
- at hun er meget støjoverfølsom og er blevet mere irritabel end tidligere

Funktionsniveau I forhold til 1997 er der på dette punkt sket nogen bedring i K.L.G.N.'s tilstand, idet hun nu, hvor hun ikke er i arbejde (er sygemeldt) kan klare hverdagen, madlavningen og indkøb, hvilket hun efter det oplyste ikke kunne klare i 1997, hvor hun samtidig var i arbejde. K.L.G.N. er desuden formand for et basarudvalg, hvor hun dels deltager i planlægningen, dels deltager i den praktiske gennemførelse af arbejdet, og hun er medlem af bestyrelsen for sygeplejerskernes missionsarbejde, hvilket indebærer nogen mødeaktivitet. **Billedundersøgelse:** Det oplyses, at der har været optaget nye røntgenbilleder, 'som dog ikke har vist nye forhold i sammenligning med de billeder jeg tidl. har beskrevet.' **Resume:** Eneste tilføjelse i forhold til 1997 er, at K.L.G.N. har haft

synsforstyrrelser som følge af blødning i højre (øje) og efterfølgende sløret syn og flimren for øjnene. O.F. anfører også ved denne undersøgelse, at MR-scanning har vist degenerative forandringer i halshvirvelsøjlen ***uden tegn på medullær eller nerverodspåvirkning***, og har afslutter resumeet med sætningen: 'Undersøgelsen i dag er i alt væsentligt uændret fra us. i september mdr. 97.' **Konklusion:** I 1997 konkluderede O.F. ud fra undersøgelsen: 'Jeg mener derfor heller ikke at der i øjeblikket kan fastsættes noget sikkert erhvervsevnetab, slet ikke indenfor ethvert erhverv.' Uagtet, at der ikke er konstateret nogen objektive helbredsmæssige ændringer hos K.L.G.N. i forhold til undersøgelsen i 1997, og uagtet at der er beskrevet en ændring til det bedre i K.L.G.N.'s funktionsniveau, konkluderer O.F. i 1998: 'Hendes erhvervsevne må derfor skønnes nedsat indenfor ethvert erhverv og efter det beskrevne forløb må erhvervsevnen efter min bedømmelse skønnes nedsat med i hvert fald 2/3.' ***Lægekonsulentens vurdering*** To af pensionskassens lægekonsulenter har specielt forholdt sig til de to speciallægeerklæringer, der er udfærdiget af O.F. … Begge lægekonsulenter mener, at der ikke i den seneste speciallægeerklæring er dokumenteret en sådan ændring af K.L.G.N.'s helbredstilstand, der understøtter konklusionen, idet O.F. i både i erklæringen fra 1997 og i erklæringen fra 1998 oplyser, at røntgenbilleder og MR-scanning ikke viser tegn på medullær (rygmarvs- eller nerverodspåvirkning. ***Administrationens vurdering*** Det skal pointeres, at det alene er administrationen, det vil sige PKA, der træffer afgørelse, om et medlem er berettiget til invalidepension. Det er hverken en speciallæge eller pensionskassens lægekonsulenter, der træffer afgørelsen, men deres vurdering af medlemmets helbredsmæssige tilstand indgår som en meget vigtig del af vurderingen. ... Da O.F. i erklæring af 20. oktober 1998 oplyser, at K.L.G.N.'s tilstand stort set er uforandret i forhold til undersøgelsen i 1997, og da pensionskassens lægekonsulenter samstemmende angiver, at erhvervsevnen findes nedsat med højst 50%, har administrationen vurderet, at K.L.G.N.'s erhvervsevne ikke er nedsat med 2/3 på nuværende tidspunkt, og at hun derfor ikke er berettiget til invalidepension. … ***Konkluderende bemærkninger*** På baggrund af de oplysninger som PKA er i besiddelse af, fastholder vi:

- at K.L.G.N. på nuværende tidspunkt har en erhvervsevnenedsættelse på 50% men ikke på 2/3, og hun er derfor ikke berettiget til invalidepension fra Pensionskassen for Sygeplejersker,

- at der i speciallægerklæringen af 20. oktober 1998 er uoverensstemmelse mellem undersøgelsens resultat og konklusionen, idet der ikke er beskrevet en sådan æn-

dring i K.L.G.N.'s helbredstilstand, der underbygger overlæge O.F.'s konklusion om 2/3 erhvervsevnenedsættelse."

Klagerens advokat har heroverfor i skrivelse af 14/12 1999 bemærket: "Tilsyneladende gør man det til en betingelse, at der skal være nerverodspåvirkning. Dette er der ikke belæg for i vedtægterne eller på anden vis. Endvidere anføres det i konkluderende bemærkninger, at PKA fastholder, at K.N. [klageren] på nuværende tidspunkt har en erhvervsevnenedsættelse på 50% men ikke 2/3, og at hun derfor ikke er berettiget til invalidepension fra Pensionskassen for Sygeplejersker. Hvorfor erhvervsevnen skulle være nedsat med 50% og ikke med 2/3 er fuldstændig udokumenteret og er alene et postulat. Der er intet der angiver, hvorfor man er nået frem til 50% men ikke 2/3. PKA har tidligere lagt vægt på, at man følger de kriterier, der er gældende ved tildelingen af offentlig førtidspension. Ved nærværende skal der ikke tages stilling til, hvorvidt dette er berettiget eller ej. Derimod skal der tages stilling til, at det ud fra de anførte lægeerklæringer er utvivlsomt dokumenteret, at K.N. har en dokumenteret invaliditet, og efter de foreliggende lægeerklæringer formentlig en funktionsbegrænsning på 2/3. Hvorvidt der er uoverensstemmelser mellem nogen af lægernes objektive fund og konklusioner er i den sammenhæng fuldstændig uden betydning, idet det må lægges til grund, at der er en invaliditet. Det næste spørgsmål er herefter, om dette har påvirket sagsøgerens erhvervsevne. Det har netop påvirket sagsøgerens erhvervsevne, ligesom der ingen muligheder er for sagsøgeren for på nogen som helst måde at komme tilbage til arbejdet, hverken det hidtidige arbejde eller andre tilsvarende. I den forbindelse **opfordres** PKA til at dokumentere, at sagsøgeren skulle have en erhvervsevne svarende til op til halvdelen. På den baggrund er det min klare opfattelse, at min klient er berettiget til udbetaling."

Selskabet har herefter i skrivelse af 5/1 2000 anført: "***Lægekonsulentens udtalelse*** Om statusbedømmelsen udtaler lægekonsulenten, at der ikke i 'Sygehistorie mv.' er en sådan beskrivelse, at det indikerer, at K.L.G.N.'s erhvervsevne er nedsat med 2/3. Endvidere vurderer lægekonsulenten efter gennemlæsning af erklæring fra øjenafdelingen på Aalborg Sygehus, at nedsat syn på ét øje normalt ikke påvirker erhvervsevnen i betydende grad, når der er normalt syn på det andet øje. ***Speciallægernes udtalelse*** Som anført i brev af 2. december er det de 2 speciallægeerklæringer fra O.F., der er centrale for PKA's bedømmelse af, om K.L.G.N. er berettiget til pension. Med brevet fra

Ankenævnet var imidlertid også medsendt rapport fra Aalborg sygehus … Hvis man sammenholder oplysningerne omkring columna i bilag … side 6 med rapporten fra G.G.R. 02.09.97: 'Halshvirvelsøjlen med en pæn krumning. Rotation skønnes helt normal til begge sider. …. Lænden med et pænt svaj og en helt fri bevægelighed. ….' 03.04.98: 'Columna cervicalis (hvilket betyder halshvirvelsøjle): stærkt indskrænket bevægelighed. … Columna i øvrigt: let fikseret lænd. …' 20.10.98: 'Halshvirvelsøjlen med nat. krumning, bevægeligheden skønnes normal. …. Lænden med et nat. svaj og en god bevægelighed, …' er der tilsyneladende fra september 1997 til april 1998 sket en markant forværring af bevægeligheden af K.L.F. N.'s halshvirvelsøjle og fra april 1998 til oktober 1998 en ligeså markant forbedring. Tilsvarende ændring ses omkring lænden, hvor der i 1997 er fri bevægelighed, i april 1998 er lænden let fikseret, mens der i oktober 1998 atter er naturligt svaj og god bevægelighed i lænden. ***Administrationens vurdering*** På baggrund af de modtagne helbredsoplysninger … og lægekonsulentens udtalelse er det vurderingen, at der ikke i disse oplysninger er noget, der ændrer ved PKA's hidtidige opfattelse af, at K.L.G.N.'s erhvervsevne findes nedsat med 50% men ikke med 2/3."

Endvidere har selskabet i skrivelse af 4/2 2000 anført: "***Nerverodspåvirkning:*** K.L.G.N. har en række gener fra nakke og ryg med udstrålende smerter til armen. Ud fra de undersøgelser, som er foretaget, skal pensionskassen finde holdepunkter, der fastslår, om disse gener medfører, at K.L.G.N. er 2/3 invalid eller ej. Med de gener, som K.L.G.N. har, kan nerverodspåvirkning indikere, at der er tale om mere omfattende invaliditet, og måske endda 2/3 invaliditet. Dette er grunden til, at PKA tillægger det så stor vægt. Som advokat H. så rigtigt skriver, kan pensionskassen ikke alene lægge vægt på, om der er nerverodspåvirkning. Når det skal vurderes, om K.L.G.N. skal tilkendes invalidepension fra pensionskassen, indgår derfor både de objektive fund, herunder at der ikke er nerverodspåvirkning, og de subjektive klager, som K.L.G.N. har fremført i forbindelse med undersøgelserne … ***Dokumenteret invaliditet*** PKA er som nævnt ovenfor enig i, at det er dokumenteret, at K.L.G.N. er invalid. Hvor advokat H. anfører, at det ***formentlig*** drejer sig om 2/3, mener PKA, at der er tale om 50%. Advokat H. anfører desuden, at det er fuldstændig uden betydning, hvis der er uoverensstemmelse mellem nogle lægers objektive fund og konklusioner. Som anført i brev af 2. december 1999 er PKA ikke enig i dette synspunkt. Overlæge O.F. anfører, at der er ***'naturlige'*** og ***'nor-***

male forhold' i sin objektive undersøgelse af K.L.G.N. … bortset fra lokal smerte ved palp. (hvilket betyder undersøgelse ved hjælp af berøring). Han beskriver desuden, at der i 1997 … var trækkende smerter ud i nakke- og skulderåg samt ned mellem skulderbladene i alle yderstillinger, men der ses ikke en tilsvarende beskrivelse ved undersøgelsen i 1998. Når overlæge O.F. i sit resume fra 1998 anfører, at undersøgelsen er uændret fra undersøgelsen i 1997, så tillægger PKA – i modsætning til advokat H. – det betydning, at der er uoverensstemmelse mellem lægens objektive fund og konklusion."

Klagerens advokat har heroverfor i skrivelse af 21/2 2000 bemærket: "Sammenfattende kan jeg blot konstatere, at PKA forsøger at iklæde afgørelsen en 'hvid kittel', men lægernes rolle i sagen er som udgangspunkt at beskrive, at der foreligger en invaliditet. I den forbindelse skal der tages udgangspunkt i, om sagsøgerens erhvervsevne, ud fra en juridisk og økonomisk betragtning, er nedsat til 2/3. Med andre ord, om hvad den pågældende skønnes at kunne tjene med sine handicap. For god ordens skyld skal jeg dog oplyse, at Højesteret i en dom vedrørende tildeling af førtidspension i henhold til lov om social pension den 22. december 1999 i relation til offentlige myndigheder har vendt bevisbyrden. Dette betyder, at det efter min opfattelse er PKA, der skal bevise, at min klient har en erhvervsevne op imod halvdelen. Dette bevis løfter man ikke ved blot at henvise til, at man ikke er enig med de læger, der skønner at erhvervsevnen er nedsat med 2/3 og som immervæk dog har undersøgt min klient. Det eneste reelle argument man har, det er at egen lægekonsulent skønner anderledes, men i den forbindelse skal det fremhæves, at vedkommende aldrig har set den pågældende. Det er derfor min opfattelse, at min klient er berettiget til udbetaling."

Endelig har selskabet i skrivelse af 21/2 2000 påpeget: "I fortsættelse af PKA's brev den 4. februar 2000 til Ankenævnet kan det oplyses, at K.L.G.N. den 2. februar 2000 blev tilkendt forhøjet almindelig førtidspension fra Brønderslev kommune … Det må således konstateres, at kommunen – ligesom PKA – skønner, at K.L.G.N. på nuværende tidspunkt er 50% invalid, men ikke 2/3."

Hertil er klagerens advokat i skrivelse af 20/3 2000 fremkommet med følgende bemærkning: "Det er min opfattelse, at PKA skal foretage en selvstændig vurdering og ikke så at sige 'læne' sig op af den offentlige vurdering."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser: ”***§ 14.*** Medlemmer, som ikke er alderspensionerede, har ret til invalidepension efter ansøgning, hvis 1) erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykke skønnes nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne, 2) nedsættelsen af erhvervsevnen er af en vis varighed, 3) bidragsbetaling er ophørt, og 4) medlemmet ikke er fyldt 65 år. *Stk. 2.* Invalidepensionen er af samme størrelse som alderspensionen, beregnet ud fra forventet uændret bidragsbetaling frem til alder 65 år.”

Nævnet udtaler:
Nævnet har gennemgået sagens akter og finder det på et foreliggende grundlag ikke godtgjort, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3. Nævnet kan således ikke kritisere selskabets afgørelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann
formand